Список використаних джерел:

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці (практичний курс) : навчально-методичний посібник / Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. – 2-е вид., стереотипне. – Кам'янець-Подільський : Думка, 2013. – 136 с.
2. Величко С. П. Методика викладання безпеки життєдіяльності : навчальний посібник / Величко С.П., Царенко І.Л., Царенко О.М. – К. : Хіт, 2008. – 318 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С.У. Гончаренко. – 2-е вид., доп. і випр. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 522 с.
4. Вплив нової інформаційної технології на зміст освіти / Жалдак М.І., Морзе Н.В., Олійник А.Г., Рамський В.С. // Сучасна інформаційна технологія в навчальному процесі : зб. наук. праць. – К. : Знання, 1991.
5. Заболотний В.Ф. Дидактичні засади застосування мультимедіа у формуванні методичної компетентності майбутніх учителів фізики : автореф. дис. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізика)» / В.Ф. Заболотний. – К., 2010. – 38 с.
6. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. / Т.І. Коваль. – К. : Вид. центр НЛУ, 2009. – 380 с.
7. Кобилянський В. Використання інтернет-технологій у процесі вивчення безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс] / В. Кобилянський, С. Дембіцька. – Режим доступу: http://www.kspu.kr.ua/in

Т. П. Поведа

Каменец-Подольский национальный университет имени Ивана Огиенко

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОЦЕССА ИЗУЧЕНИЯ КУРСА «БЕЗОПАСНОСТЬ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ» В УНИВЕРСИТЕТЕ СРЕДСТВАМИ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье освещена роль, место и дидактического значения информационно-коммуникационных технологий в процессе изучения курса безопасности жизнедеятельности; обоснована необходимость информатизации обучения студентов; рассмотрены основные аспекты внедрения информационных технологий в учебный процесс курса «безопасность жизнедеятельности» в университете; раскрыты особенности мультимедийных технологий в контексте изучения тематики данного курса. Обоснованы основные направления использования информационных технологий во время лекций, практических и семинарских занятий, самостоятельной работы студентов.

Ключевые слова: совершенствование, курс безопасности жизнедеятельности, информационно-коммуникационные средства, студент, университет.

T. P. Poveda

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

IMPROVEMENT OF LEARNING PROCESS OF «LIFE SAFETY» COURSE AT THE UNIVERSITY BY MEANS OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

The article highlights the role, place and didactic value of ICT in the learning process of «Life Safety» course at the university; provides objectives of education normalization necessity; observed the basic aspects in implementation of information technologies into the learning process of the course on «Life Safety; described specifics of using multimedia technologies in the context of the mentioned subject; outlines the requirements, that the teacher is facing in preparing for the classes with using computer technologies; provided basics of main directions in using information technologies during the lectures, practical seminars and individual studies. Practical usage of information and communication technologies helps to improve or partially replace in the study process such classical methods of teaching as oral presentation of educational material (lecture, story telling, explanation), visual and practical methods of teaching, methods of knowledge consolidation, self-study methods.

Key words: improvement, Life Safety course, information and communication tools, student, university.

Отримано: 12.09.2014

УДК 372.853:53

Т. М. Попова

Керченський державний морський технологічний університет
e-mail: popovatn@mail.ru

ДИДАКТИЧНА ПІДТРИМКА ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ В ШКОЛІ

Одним із пріоритетних напрямків розвитку системи освіти в Україні в процесі її гуманізації і гуманітаризації є звернення до національних і загальнолюдських цінностей, постійне підвищення якості освіти, оновлення змісту фізичної освіти та форм організації навчально-виховного процесу. Як наслідок, велику роль і значення набуває культурно-історична компонента змісту фізичної освіти в школі, реалізація якої є практичним засобом гуманізації і гуманітаризації навчально-виховного процесу з фізики.

У статті розкрито напрямки розвитку дидактичної підтримки процесу практичного впровадження культурно-історичної складової змісту навчання фізики в школі на засадах використання культурно-історичного принципу, що реалізує взаємодію особистості з наукою і культурою суспільства. Тим самим зміст фізичної освіти збагачується культурно-історичними, національними, етнічними, етичними і т.д. компонентами.

Ключові слова: процес гуманізації і гуманітаризації фізичної освіти, навчально-виховний процес із фізики, зміст фізичної освіти, культурно-історичний дидактичний принцип, культурно-історична складова змісту навчання фізики.

На початку XXI сторіччя головним чинником реформування світової освіти виступає переорієнтація суспільства на гуманістичні перетворення як у науково-технічній, так і соціокультурній сферах життєдіяльності Української держави, що знайшло відображення у «Національній доктрині розвитку освіти», «Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), законах України «Про освіту» та ін. Державними документами визначені головні освітні завдання, спрямовані на розвиток гармонійної особистості, її гуманістичне і культурне виховання та опанування науковими, практичними і суспільно-значущими знаннями. Саме людина – її особистість, неповторність, індивідуальність – зайняла центральне місце в сучасній освіті.

Всебічна підтримка українським суспільством і просвітництвом ідей гуманізму висвітила **проблему** дидактичного розвію ідей гуманізації і гуманітаризації й їх практичного впровадження до шкільної фізичної освіти. Наукові і ціннісні орієнтації фізичної освіти на введення учнів у науку, як складову культури, є тими засобами реалізації гуманістичних цілей всіх етапів навчально-виховного процесу, які розкривають і розвивають гуманізаційний і гуманітаризаційний потенціал сучасної фізичної освіти.

Провідні українські та закордонні дидакти і методисти фізики П.С. Атаманчук, М.Ф. Бойко, О.І. Бугайов, М.В. Головко, С.У. Гончаренко, В.Р. Ільченко, С.Є. Каменецький, Є.В. Коршак, І.Я. Лернер, О.І. Ляшенко, А.І. Павленко, Н.С. Пуришева, В.Ф. Саченко, М.І. Садовий, П.І. Самойленко, О.В. Сергеєв, В.П. Сергієнко, М.М. Скаткін, Б.А. Сусь, В.О. Сухомлинський, В.Д. Шарко, М.І. Шут, Р.М. Щербаков та інші у своїх працях відзначають, що процеси гуманізації і гуманітаризації є сучасними орієнтирами розвитку методики фізики. Фахівці дедалі більше висвітлюють і обговорюють питання методичних підходів і напрямів реалізації гуманної педагогіки у навчально-виховному процесі з фізики. Методологічним, психолого-педагогічним підґрунтям сучасного розвитку науково-методичних процесів гуманізації

© Попова Т. М., 2014

та гуманітаризації фізичної освіти й їх практичної реалізації в навчанні є культурно-історична теорія пізнання (Дж. Брунер, С.Б. Кримський, В.М. Мейзерський, Б.О. Парахонськийта ін.) і культурно-історична теорія мислення (Л.С. Виготський, П.Я. Гальперін, О.М. Леонтьєв та ін.), які складають альтернативу ще недавньої політизації і заідеологізованості навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі.

Аналіз методологічної та методичної літератури, а також вивчення практичного досвіду навчання фізики у загальноосвітній школі дозволяє зробити висновок, що у численних значущих за теоретичними і прикладними результатами роботах поза увагою залишається проблема комплексного теоретичного дослідження та практичного впровадження гуманізації та гуманітаризації фізичної освіти як результату і педагогічно організованого процесу, що створює передумови для навчання та розвитку високогуманної, інтелектуально розвинутої, культурно вихованої особистості.

Зазначимо, що фізичні знання, як наукові знання взагалі, – це елементи культури, отримання яких приводить до глибокого усвідомлення учнями значення науки і загальної культури в нашому житті. У цьому сенсі процес навчання фізики супроводжується діяльністю вчителя, який розкриває дидактичні можливості культурно-історичної компоненти змісту фізичної освіти на уроках та у позакласній роботі. Метою реалізації цієї компоненти у розвитку сучасної фізичної освіти, і освіти в цілому, є входження України до єдиного культурного простору, формування та зміцнення інтелектуального, культурного, соціального та науково-технічного потенціалу України, як складової Європи, згідно з принципами і завданнями Болонського процесу (І.О. Вакарчук, В.Г. Кремень та ін.). Досягнення цієї мети лежить через визначення й дотримання важливих дидактичних принципів історизму і культуровідповідності (культурно-історичної рефлексії фізики, як навчальної дисципліни, встановлення оптимальних зв'язків між фізичним знанням та його значущості, ролі в розвитку світової, європейської, національної, регіональної історії і культури) фізичної освіти. Як наслідок, велику роль і значення набуває культурно-історична компонента змісту фізичної освіти у загальноосвітній школі, реалізація якої є практичним засобом гуманізації і гуманітаризації навчально-виховного процесу з фізики.

Таким чином, **метою** даної роботи є розкриття напрямків розвитку дидактичної підтримки процесу практичного впровадження культурно-історичної складової змісту навчання фізики в школі на засадах використання культурно-історичного дидактичного принципу.

На основі визначення змісту курсу фізики загальноосвітньої школи, аналізу «Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», «Програм для загальноосвітніх навчальних закладів: Фізика. Астрономія», підручників фізики для 7-12 класів різних років видання, у тому числі сучасних українських підручників, нами виокремлено **основні компоненти змісту навчання фізики в загальноосвітній школі:** природничо-наукова, теоретична, практична, експериментальна, політехнічна, технологічна, культурно-історична. Усі компоненти є рівноправними, взаємозв'язаними та взаємозалежними ланками змісту фізичної освіти. Виділяючи в практиці навчання одну з них, можна втратити головну ідею отримання освіти – глибоке усвідомлення учнями значущості наукових (фізичних) знань, опанування методами культурно-наукового пізнання довкілля та соціально-життєвого простору в процесі отримання освіти і формування загальної культури особистості.

Практичне використання наукового знання в усіх галузях людської життєдіяльності: промисловість, будівництво, транспорт, судноплавство, енергетика, машинобудування, культура, мистецтво й т.д. дає учням уявлення про технічну діяльність як частину культури. Політехнічна і технологічна компоненти змісту навчання фізики яскраво демонструють взаємозв'язок розвитку науки і технічної культури тих епох, про які ведеться мова в підручниках. З іншого боку, техніка і технології є переконливими показниками рівня культурно-наукового розвитку суспільства в усі епохи існування людини. Досягнення науки і техніки входять до широкого контексту культури і соціального розвитку суспільства. Отже, політехнічна і технологічна компоненти відносяться до складових культурно-історичної компоненти змісту навчання фізики школі, тому можна визначити, що **фізичні знання культурно-історичної спрямованості** – це не лише уявлення про сутність культури, закономірності її розвитку, періодизацію тощо, а перш за все знання про історію, ґенезу фізики і фізичних теорій як історію науки і культури людства та їх значення, вплив і прикладну спрямованість у матеріальній і духовній культурі людства різних епох. Такі знання впливають на формування світогляду і світосприйняття особистості, її сприйняття національно-культурних особливостей техніки, технологій, мистецтва, моральності, професійної етики, здібності до аналізу й узагальнення процесів і тенденцій сучасного соціокультурного середовища.

У фізичній освіті величезний гуманізаційний і гуманітаризаційний потенціал і відповідні прикладні можливості має реалізація загальнонаукового **принципу історизму** – метод наукового пізнання, про який доцільно говорити, коли досліджувані явища мають історію свого розвитку, що треба знати та зрозуміти їх сутність.

У часи колишнього СРСР заідеологізований принцип історизму в суспільстві, освіті, науці, культурі розглядався крізь призму марксистсько-ленінської філософії, з позицій історичного матеріалізму. Вільний від заідеологізованості й принципу партійності зміст сучасної фізичної освіти в загальноосвітній школі в процесі альтернативної реалізації його культурно-історичної компоненти призваний здійснювати освітні завдання формування світогляду учнів, незалежного від догматичних переконань і класових поглядів.

У сучасних умовах принцип історизму у навчанні фізики дістає повноти, розширення і нового розвитку, вимагає пошуку нетрадиційних шляхів реалізації культурно-історичної компоненти змісту фізичної освіти, що дозволяє його розглядати, на відміну від «радянського» періоду в цілому, в ході досліджень загальної і національної культури та їхнього впливу як на розвиток методики фізики, так і на розвиток загальнолюдських і національних цінностей.

Розгляд фізичного об'єкту через призму історичної діалектики дає можливість зробити висновок про необхідність використання оновленого принципу історизму як визначального фактору у реалізації культурно-історичної компоненти змісту фізичної освіти в загальноосвітній школі.

З точки зору розвитку сучасної дидактики фізики оновлений принцип історизму можна уточнити як **культурно-історичний принцип**, який у процесі навчання фізики допомагає учням цілісно зрозуміти, що сприйняття світу полягає в усвідомленні його розвитку і становлення. Тобто, науковий і культурний світогляд особистості формується не тільки під час вивчення фізичних явищ і законів, що їх пояснюють, а й у процесі неперервного розгляду явищ із врахуванням їх минулого розвитку, вивчення життєтворчості вчених і винахідників у взаємозв'язку з розвитком інших природних явищ, а також світової, європейської і національної культури, історичних епох, динаміки розвитку техніки і технологій, сучасних досягнень фізичної науки.

Розгляд знань культурно-історичної спрямованості в змісті сучасної фізичної освіти, які дозволяють вирішити завдання гуманізації і гуманітаризації освіти, досить часто відбувається недостатньо та безсистемно, а також відокремлено від культурно-історичного принципу у навчанні фізики. Саме тому нами визначено напрямки різноманітних фізичних знань культурно-історичної спрямованості, що використовуються вчителем фізики в процесі реалізації культурно-історичного принципу.

Культурно-історичний принцип встановлює напрями реалізації культурно-історичної складової у змісті фізичної освіти в історичному розвитку, які взаємопов'язані, взаємообумовлені і не мають чіткого розмежування: предметний світ світової, європейської і національної культури діяльності людини у матеріальній і духовній сферах складають суб'єкти, творці і носії світової і національної культури у фізиці і техніці та розробляють технології виготовлення артефактів матеріальної та духовної світової і національної культури, формують професійну культуру.

Іншим шляхом реалізації культурно-історичного принципу у змісті навчанні фізики в загальноосвітній школі є розгляд артефактів світової, національної, художньої та науково-технічної культури – найкращого прикладного використання досягнень фізичної науки. Новий фізичний матеріал викликає зацікавленість і пізнавальний інтерес учнів під час виконання проектів, написання рефератів, створення наративних композицій: з дослідження історії наукового відкриття, з усвідомлення діалектичного розвитку розуміння суті фізичного відкриття, з історії використання фізичного відкриття в техніці, його значення для сучасних технологій; з дослідження біографії вченого, з дослідження особистісних якостей вченого, з узагальнення знань про життєдіяльність вченого.

Реалізація культурно-історичного принципу забезпечує паралельне і взаємопов'язане вивчення питань історії розвитку фізики, техніки та світової культури в їх діалозі, як прикладного застосування наукового знання в науково-технічній і соціокультурній практиці людства. Певною мірою процес навчання фізики є вивченням модельного відображення явищ довкілля і природи у мисленні людини. Це відображення знаходитися у постійному русі так само, як у постійному розвитку знаходяться фізика і техніка. Урахування динамічності розвитку фізичної науки і технічної культури в процесі впровадження культурно-історичної компоненти змісту фізичної освіти приводить до рефлексії і відтворення шляхів наукового пізнання учнями в модельному відображенні, тобто, у вигляді особисто ними відтворених культурно-історичних аналогів, створених артефактів.

Досягнення позитивних результатів навчання фізики в процесі реалізації культурно-історичної компоненти змісту шкільної освіти залежить від тих методичних шляхів, які вибирають учителя з урахуванням психолого-педагогічних особливостей учнівського колективу і матеріальних умов навчального закладу. Одним з таких шляхів реалізації культурно-історичної компоненти змісту шкільної фізичної освіти є широке використання у навчальному процесі з фізики, при створенні новітніх підручників фізики (або при створенні методичного забезпечення до підручників) наративів (розповідь учителя, самостійна робота з текстом підручника, переказ учнем навчального матеріалу, фізичний твір, коментований розв'язок фізичної задачі, її переформулювання, постановка підзадач і оригінальних задач, постановка фізичної проблеми під час демонстрації досліду, формулювання висновків до виконаної лабораторної роботи, підготовка й написання повідомлення, реферату, навчального проекту і т.п., метою яких є розвиток науково-культурно-творчого мислення учнів на рівні діалогів із учителем, із іншими учнями або з різноманітними інформаційними джерелами під час навчання фізики). За посередництвом наративної композиції культурно-історична компонента змісту фізичної освіти буде доповнювати фізичні абстрактні знання знаннями про історію відкриттів законів природи та їх авторів, відповідні епохи людської цивілізації, про історію розвитку фізики і прикладного використання у розвитку техніки та їх значення для суспільства, людської цивілізації – знаннями культурно-історичної спрямованості.

Ще одним практичним шляхом реалізації культурно-історичної компоненти змісту навчання фізики в загальноосвітній школі є впровадження спецкурсів за вибором «Історія фізики і розвиток технічної культури» у варіативній складовій навчального плану. Впровадження циклу курсів (або одного з них) до навчально-виховного процесу демонструє учням, що фізика – є не лише «сховищем» законів, дослідів, задач. У змісті програми циклу спецкурсів за вибором знаходять відображення ті складові науки і культури, які перетворюють навчальну дисципліну – фізику на предмет зацікавленого пошуку наукової істини. Тим самим фізична освіта виконуватиме не тільки світоглядну, а й соціальну функцію у вихованні майбутніх громадян України засобами використання в своєму змісті культурно-історичних знань.

Культурно-історична компонента змісту навчання фізики всебічно реалізується під час: проведення уроків різноманітних типів; використання культурно-історичного потенціалу навчальних екскурсій, у тому числі міжпредметних регіональних екскурсій; використання елементів музейної педагогіки та культурно-історичних віртуальних діалогів видатних фізиків, інженерів, винахідників; відтворення історично значущих дослідів на уроках фізики та виконання лабораторних робіт; написання рефератів і виконання творчо-пошукових проектів; відтворення і використання культурно-історичних аналогів фізичної науки і техніки; складання і розв'язання фізичних задач.

Зміст фізичної освіти являє собою систему знань, вмінь, навичок, найбільш оптимальних у досягненні цілей і задач навчання, і, в тому числі, соціокультурних. Водночас зміст освіти, закладений в освітніх програмах, оснований на принципі єдності логічного і історичного. Тобто, якщо змінюються економічні, соціокультурні, історичні умови існування суспільства, то змінюється зміст фізичної освіти, а також вимоги до знань, вмінь, навичок учнів. Змістом освіти взагалі і змістом фізичної освіти зокрема обов'язково враховуються сучасні культурні, наукові, технічні і технологічні тенденції розвитку суспільства, його вимоги до майбутніх громадян як і в усі часи та епохи існування просвітництва і освіти.

Сучасним змістом фізичної освіти передбачається одночасне навчання, виховання і розвиток учнів на уроках фізики. Але зміст фізичної освіти не висвітлює засобів і методів навчання, виховання і розвитку висококультурної людини з емоційно-ціннісним ставленням до громадських процесів, які проходять у національному і світовому суспільстві. Такі методи вчитель фізики застосовує з урахуванням психолого-педагогічних особливостей та захоплень учнів у класі, умов конкретного навчального закладу, профілю навчання тощо.

Педагогічні методи навчання учнів на уроках фізики, які мають конкретний культурно-виховний і дидактичний смисл, взаємопов'язані з процесом реалізації культурно-історичної компоненти фізичної освіти, де: здійснюються і поглиблюються взаємозв'язки фізичної освіти із спадщиною національної, європейської і світової культури; зміст і форми фізичної освіти насичуються культурно-історичними, національними, етнічними, етичними і т.д. компонентами; проходить становлення особистості та індивідуальності учня в культурному-історичному середовищі школи, спілкуванні з учителем фізики як на уроці, так і у позакласній роботі; виявляється культуровідповідна функція навчання; змінюються освітні технології навчання фізики, які відповідають новим культурним ідеям світового суспільства і спрямовані на їх реалізацію (ідеї Болонської конвенції і пов'язані з ними ріст національної свідомості і гордості, загальної, наукової і інформаційної культури, людяності – гуманізму).

Освітні функції фізичної освіти, які висвітлюють практичний і навчально-виховний потенціал культурно-історичної компоненти змісту фізичної освіти в процесі передачі соціального, наукового і культурного досвіду людства від покоління до покоління, виявляються в методологічній, пізнавальній, культурологічній, розвивальній (культуротворчій), виховній (морально-виховній, духовно-виховній, аксіологічній) та екокультурній функціях. Освітні функції навчально-виховного процесу з фізики виконують значну роль у формуванні культурно-наукового світогляду, сприяють збереженню національних, етнічних культурних традицій та формують в учнів здібності до їх саморозвитку, впливають на емоційно-ціннісне ставлення до суспільно-історичних феноменів.

Окрім того, урахування психологічних, ментальних, національних, етнічних та інших особливостей і захоплень учнів у класі, умов конкретного навчального закладу, профілю навчання, сучасних культурних, наукових, технічних, технологічних тенденцій розвитку суспільства, вимог до майбутніх громадян України організує духовну, моральну, часову, логічну, культурологічну природні основи уроку. Властиві уроку фізики природні сутності постійно взаємодіють, перебувають у тісній єдності. Природа кожного, окремо взятого уроку фізики співпадає із природою різних аспектів навчально-пізнавальної та пошуково-творчої діяльності. Тим самим використання у навчально-виховному процесі культурно-історичної компоненти змісту фізичної освіти розширює дидактичні можливості засобів і методів навчання висококультурної, творчої та інформативно грамотної особистості. Саме так реалізуються освітні і дидактичні культуровідповідні можливості навчання фізики, оновлюються освітні технології

навчання фізики, сприяючи розвитку ідей Болонської конвенції та розвитку національної освіти.

Висновки. Оновлений принцип історизму як культурно-історичний дидактичний принцип навчання фізики органічно пов'язаний із методами розгляду культурно-історичної компоненти у сучасній фізичній освіті, що сприяє одночасному формуванню науково-культурного і гуманістичного світогляду учнів. Широке використання культурно-історичного принципу реалізує взаємодію особистості з наукою і культурою суспільства, чим виявляється дидактична підтримка процесу практичного впровадження культурно-історичної складової змісту навчання фізики в школі.

Упровадження фізичних знань культурно-історичної спрямованості з використанням різноманітних методів, форм і засобів навчання фізики сприяє вчителеві враховувати ментальні, психологічні, вікові, етнічні особливості учнів конкретного класу та освітні ресурси навчального закладу, спрямовує його роботу на засвоєння учнями не тільки теоретичного смислу відкриттів, законів, їх пояснень, на усвідомлення ними культурної значущості фізичної науки у прикладних технічних застосуваннях.

Перелік методів, форм і засобів реалізації культурно-історичної компоненти змісту навчання фізики в загальноосвітній школі є відкритим для наукових досліджень і методичних пошуків.

Через розкриття освітніх функцій здійснюються взаємозв'язки фізичної освіти зі спадщиною національної і світової культури, чим збагачується зміст фізичної освіти культурно-історичними, національними, етнічними, етичними і т.д. компонентами.

Проблема розкриття культурно-історичного дидактичного принципу в процесі навчання фізики потребує подальшої систематизації теоретичного узагальнення методів уведення фізичних культурологічних знань у навчальний процес з фізики.

Список використаних джерел:

1. Попова Т.М. Культурно-історичний зміст навчання фізики в загальноосвітній школі. Частина І / Т.М. Попова.. – Х. : Основа, 2011. – 128 с. – (Б-ка журн. «Фізика в школах України»; вип. 8 (92)).
2. Попова Т.М. Культурно-історичний зміст навчання фізики в загальноосвітній школі. Частина ІІ / Т.М. Попова.. – Х. : Основа, 2011. – 96 с. – (Б-ка журн. «Фізика в школах України»; вип. 9 (93)).
3. Попова Т.М. Цикл програм курсів за вибором для X-XI (XII) класів загальноосвітніх навчальних закладів «Історія фізики і розвиток технічної культури» : навч.-метод. посібн. / Т.М. Попова. – Керч : РВВ КДМТУ, 2010. – 48 с.
4. Popova T. Cultorological aspect of physics education in the secondary school / T. Popova // Proceedings of 3-th International Conference «Global Cooperation in Engineering Education : Innovative Technologies, Studies and Professional Development», October 1-3, 2009. – Kaunas : Technologya, 2009. – 230 p. – P. 36-38.

Т. М. Попова

Керченский государственный морской технологический университет

ДИДАКТИЧЕСКИЕ ПОДДЕРЖКА ПРОЦЕССА РЕАЛИЗАЦИИ КУЛЬТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ СОДЕРЖАНИЯ ОБУЧЕНИЯ ФИЗИКИ В ШКОЛЕ

Одним из приоритетных направлений развития системы образования в Украине в процессе ее гуманизации и гуманитаризации является обращение к национальным и общечеловеческим ценностям, постоянное повышение качества образования, обновление содержания физического образования и форм организации учебно-воспитательного процесса. Как следствие, огромную роль и значение приобретает культурно-историческая компонента содержания физического образования в школе, реализация которой является практическим средством гуманизации и гуманитаризации учебно-воспитательного процесса по физике.

В статье раскрыты направления развития дидактической поддержки процесса практического внедрения культурно-исторической составляющей содержания обучения физике на основе использования культурно-исторического принципа, что реализует взаимодействие личности с наукой и культурой общества. Тем самым содержание физического образования обогащается культурно-историческими, национальными, этническими, этическими и т.д. компонентами.

Ключевые слова: процесс гуманизации и гуманитаризации физического образования, учебно-воспитательный процесс по физике, содержание физического образования, культурно-исторический дидактический принцип, культурно-историческая компонента содержания физического образования.

T. M. Popova

Kerch State Maritime Technological University

THE DIDACTIC SUPPORT OF THE PROCESS OF THE CULTURAL-HISTORICAL COMPONENT CONTENT OF TEACHING PHYSICS AT SCHOOL IMPLEMENTATION

One of the development trends priorities of education system in Ukraine during its humanization and humanitarization is an appeal to the national and universal values, continuous improvement of education quality update content of physical education and forms of organization of the educational process. As a result, a huge role and importance acquires a cultural-historical component of physical education content at secondary school, the implementation of which is a practical means of physics educational process humanization and humanitarization.

The article reveals the direction of the development of didactic support the process of the cultural-historical component content of teaching physics practical implementation on based the using a cultural-historical principle that implements the interaction of the person with the science and culture of the society. Thus, the content of physical education enriched a cultural-historical, national, ethnic, ethical, etc. component.

Key words: the process of humanization and humanitarization of physical education, the educational process on physics, the content of physical education, cultural and historical didactic principle, cultural and historical component of the physical education content.

Отримано: 13.03.2014